

Dosarul nr. 3ra-602/22
2-21017878-01-3ra-08062022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: G. Cazacu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

Î N C H E I E R E

13 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Cebotari Ștefan împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Telenești cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea includerii în stagiul de cotizare a perioadei de muncă,

împotriva deciziei din 2 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 13 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 5 februarie 2021, Cebotari Ștefan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Telenești cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea includerii în stagiul de cotizare a perioadei de muncă.

În motivarea acțiunii a indicat că Casa Teritorială de Asigurări Sociale Telenești la data de 5 ianuarie 2021 prin răspunsul nr. I-01/11-18 l-a informat că potrivit pct. 70 din Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor nr. 165 din 21 martie 2017, actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, conform pct. 69 alin. (1) al Regulamentului citat mai sus, este carnetul de muncă.

În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte și imprecise sau lipsesc înscrierile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverințele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare și alte documente ce conțin informații referitoare la perioada de muncă (1 iulie 1985 până la 27 ianuarie 1986).

Totodată, a fost comunicat faptul că în carnetul de muncă nu este indicat transferul, în colhozul „Cucoara”, numărul procesului-verbal și data emiterii, a

perioadei de activitate de la 4 mai 1990 până la 10 ianuarie 1992, de aceea perioada de activitate 1990-1992 a fost inclusă în stagiul de cotizare, conform extrasului din carnetul de munca al colhoznicului (forma 14).

În contextul dat, a afirmat că Casa Teritorială de Asigurări Sociale Telenești a ignorat totalmente înscrierile efectuate în carnetul de muncă care este anexat la cererea de chemare în judecată.

Astfel, a indicat că la calcularea stagiului de cotizare pentru limita de vârstă de către Casa Națională de Asigurări Sociale nu a fost inclusă perioada de activitate din anii: 1 iulie 1985 – 31 decembrie 1986 RMPO „Moldselihozhimia” satul Ratuș, raionul Telenești; 4 mai 1990-10 ianuarie 1992-Sindicatul în Agricultură.

A susținut că contribuțiile sale față de stat ce țin de formarea stagiului de cotizare, le-a achitat pentru toată perioada acestor ani, activând în calitate de conducător și funcționar.

Cu referire la dispozițiile art. 5 alin. (1) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998, modificată prin Legea nr. 140 din 16 iulie 2020, în vigoare din 31 iulie 2020 în sistemul public, a evidențiat că stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive, prin urmare sumele plătite sub forma contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale, persoana practic își câștigă dreptul de a primi o pensie în cuantumul rezultat prin aplicarea principiului contributivității.

A subliniat că dreptul la pensie este un drept preconstituit încă din perioada activă a vieții individului, acesta fiind obligat prin lege să contribuie la bugetul asigurărilor sociale de stat procentual raportat la nivelul venitului realizat.

Corelativ, se naște obligația statului ca în perioada pasivă a vieții individului să-i plătească o pensie al cărei cuantum să fie guvernat de principiul contributivității, cele două obligații fiind intrinsec și indisolubil legate.

Este de părere că Casa Teritorială de Asigurări Sociale Telenești este obligată să-i stabilească pensie potrivit Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998, modificată prin Legea nr. 140 din 16 iulie 2020 în vigoare din 31 iulie 2020, ori respingerea acestei cerințe va duce la încălcarea inevitabilă a dreptului său de proprietate asupra pensiei calculată incorect din vina organului care stabilește pensia.

A afirmat că drepturile sociale sunt acele drepturi care asigură accesul la resurse indispensabile existenței și dezvoltării ființei umane din punct de vedere economic, social și cultural. Prin natura sa social-juridică alocația nominală lunară este o sursă permanentă de sub existența a persoanei.

Având în vedere prevederile art. 9 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998, a remarcat că în sistemul public, se acordă următoarele categorii de pensii: pensie pentru limită de vârstă, pensie de dizabilitate, pensie de urmaș, pensie specială, pensie anticipată pentru limită de vârstă.

La caz, a explicat că conform certificatului de arhivă nr. 179 din 4 noiembrie 2020 se atestă faptul că, la păstrare de stat în arhiva raională Telenești, nu au fost preluate în întregime documentele pe personalul scriptic (registrele de salariu) de la Asociația Sindicatelor din Agricultură.

Iar, pentru anii 1973-1989, 1996, 1999 au fost preluate doar registrele de salariu, registrele de ordine au fost pierdute în totalitate.

În continuare susține că pentru anii 1990-1995 documentele pe personalul scriptic, registrele de salariu sunt pierdute, locul aflării lor nu se cunoaște.

Astfel, a punctat că este imposibil eliberarea documentului solicitat, ori potrivit certificatului eliberat de către Fertilitatea BAS, se adeverește faptul că într-adevăr nu s-au păstrat cărțile de salariu pentru anii 1985-1986.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 20, 189, 206, 208, 209, 211, 212, 224 Cod administrativ și a Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998.

A solicitat anularea refuzului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Telenești nr. I-01/11-18 din 5 ianuarie 2021, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale Telenești de a include în stagiul de cotizare pentru fixarea pensiei de vârstă perioada de lucru din 1 iulie 1985-31 decembrie 1986 în cadrul RMPO „Moldselihozhimia” satul Ratuș, raionul Telenești și 4 mai 1990-10 ianuarie 1992 la Sindicatul în Agricultură.

Prin hotărârea din 13 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost admisă acțiunea depusă de Cebotari Ștefan. A fost anulat răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Telenești nr. I-01/11-18 din 5 ianuarie 2021. A fost anulat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-2173/20 din 19 octombrie 2020. A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale de a include în stagiul de cotizare a reclamantului Cebotari Ștefan perioada de muncă din 1 iulie 1985-31 decembrie 1986 în cadrul RMPO „Moldselihozhimia”, precum și perioada de muncă din 4 mai 1990-10 ianuarie 1992 în cadrul Sindicatului în Agricultură.

La 16 iulie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel împotriva hotărârii din 13 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, iar la data de 26 octombrie 2021 a prezentat motivarea apelului, cu respectarea termenelor prevăzute de art. 232 Cod administrativ.

Prin decizia din 2 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 13 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel a reținut prevederile art. 2 alin. (1), 5 alin. (1), 7 alin. (1), 8 alin. (1) și (2), 51 alin. (1) și (2), 53 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, pct. 68, 69 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, care reglementează aspecte ce țin de dreptul la pensie, stagiul de cotizare, dovada stagiului de cotizare, baza de calcul a pensiei, confirmarea stagiului de cotizare realizat anterior implementării evidenței individuale, calcularea pensiei pentru limită de vârstă, modul de confirmare a stagiului de cotizare.

Cu referire la normele citate și în coraport cu materialele cauzei, instanța de apel a conchis că prima instanță întemeiat a dispus obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a include în stagiul de cotizare a lui Cebotari Ștefan perioada de muncă din 1 iulie 1985-31 decembrie 1986 în cadrul RMPO „Moldselihozhimia”, precum și perioada de muncă din 4 mai 1990-10 ianuarie 1992 în cadrul Sindicatului în Agricultură, or acest fapt este confirmat prin copia carnetului de muncă a lui Cebotari Ștefan.

La 9 martie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei din 2 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la data de 19 mai 2022 a prezentat motivarea recursului.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată, prin faptul că instanța a dat o apreciere superficială atât normelor legale relevante speței cât și suportului probatoriu dedus judecății, soluția fiind una nemotivată care se bazează pe niște raționamente insuficiente în vederea obligării Casei Naționale de Asigurări Sociale de a efectua recalcularea pensiei intimatului.

În contextul dat, a obiectat că intimatul tinde să confirme perioadele de activitate fără a depune careva acte confirmative în acest sens, astfel, nu este clar care a fost procedura de constatare a legalității perioadelor respective.

Prin urmare, a conchis că instanțele ierarhic inferioare în urma examinării litigiului nu au motivat care sunt de fapt circumstanțele și temeiul legal al constatării unor înregistrări din carnetul de muncă fără careva acte justificative în vederea confirmării acestora.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi decizii.

Prin referința depusă la data de 4 iulie 2022, Cebotari Ștefan a solicitat respingerea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținerea deciziei instanței de apel.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 2 martie 2022, dispozitivul fiind notificat recurentului la data de 9 martie 2022, iar decizia motivată ce se solicită a fi casată la data de 18 mai 2022, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică și avizul de recepție a scrisorii recomandate (f. d. 117, 122). Astfel, recursul depus la 9 martie 2022 și motivarea recursului prezentată la data de 19 mai 2022, sunt în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ

exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de

drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron